

Picasso ile Hayat

3

Sonrakı ziyaretlerimde, bana ilgilendiği sanatın diğer yönlerini de nösterdi. Daima, onun dostluğunu arayan bir kaç kişi bulunuyordu. Kısa zamanda, Picasso'nun beni başka bir odaya çekip bir kaç dakika yalnız kalabilmek için bahaneler aradığını hissettim. İlgisine ne dereceye kadar karşılık vereceğimi anlamak istediği açıktı. Onun bir bahane bulmak için çırpınırları ise beni çok eğlendiriyordu.

SİZE MÜZEMİ GÖSTERMEK İSTERİM

Bir gün, «Size müzemi göstermek isterim» dedi ve beni heykel atelyesinin yanındaki küçük odaya aldı. Sol duvarın önünde, aşağı yukarı iki metre yüksekliğinde, bir buçuk metre genişliğinde ve otuz santim derinliğinde cam bir vitrin duruyordu. Üzerlerinde çeşitli sanat malzemesinin durduğu dört rafı vardı. «Bunlar benim sevgililerimdir» diye açıkladı. Rafardan birinin ortasında duran, gerçekten dikkat çekecek değer olan taha bir ayağı göstermek için beni vitrinin yanına çekti. «Bu, eski İmparatorluktan kalma. Bütün Mısır bu ayakta saklıdır. Bu parçayı diğer heykellerin hepsinden üstün tutarım.»

KADIN HEYKELLERİ

Üst rafta, aşağı yukarı on tane kadar ince kadın heykeli diziliydi ki, 30-45 santim yüksekliğindeydiler ve bronz dökülmüşlerdi. «Bunları 1931'de odunla oymuştum» diye anlatmaya başladı. «Bunları görüyor musunuz?» derken, beni yavaşça vitrinin ortasına çekti. Küçük taşlardan oymuş kadın kafalarının önünde duran bir boğa kafası ile cam bir faunaya dokundu. «Bunları, burda, bununla yaptım.» Bunu söylerken elini cebine atmış ve küçük bir çakı çıkarttı. «Yalnız bir yanı kesici idi. Diğer bir rafta, aşağı yukarı sekiz santim uzunluğunda dört bir kemik parçası buldum. Uzun iki yanına, bir taraftan dişleri gibi görünen paralel çizgiler çekilmişti. Ortasında ise bir kabartma vardı. Savaşan iki böceği temsil ediyordu ve böceklerden biri, diğerini yutmaya hazırlanıyordu. Bunun ne olduğunu sorduğumda «Bit tarağı» cevabını aldım. «Bunu size hediye edeceğim, fakat kullanacağınızı düşünmek istemiyorum» dedi. Saçların ortasından zecip, köklerini ikiye ayırıp ayırmadığını sordum. «Hayır» dedi. «Zaten bu bölgede düzenli gözüktüyorsa...»

DÖNDÜ VE BİRDEN DUDAKLARIMDAN ÖPTÜ

Vitrinin karşısında duran ma saya yaklaştım. Picasso da beni takip etti. Masanın üstü alet doluydu. Bine bir eğe alarak, «Bunları heykellerime kullanırım. Örneğin bunu daima kullanırım» dedi ve eğeyi yerine koydu; başka bir şey aldı; «Bunların yüzleri içindir» diye söylendi. Arka arkaya rende, pense, alıcının içine hakketmek için çeşitli çiviler, çekici aldı ve her defasında biraz daha

yaklaştı bana.. Son parçayı da masanın üstüne koyduktan sonra geri döndü ve dudaklarından öptü.. Bunu ona ihsan ettim ve hiçbir hareketde bulunmadım.

«Buna karşı hiç bir şey söylemeyecek misiniz?» derken şoke olmuş görünüyordu. «Hayır» dedim. Olmaz mıydı?

DENEMESİNİ SÖYLEDIM

«İğrenç bir şey» dedi. «Hiç olmazsa beni geri itebiliriz. Şimdi, sizinle ne istersem yapabileceğimi düşünebiliriz.» Güldüm ve denemesini söyledim. Fakat tamamen ne yapacağımı şaşırılmıştı. Bir şey söylemem gerekiyordu, bu «evet» olursa cesaretinin kırılacağını hissediyordum. Bunun için «emrinizdeyim» dedim. Beni kuşku kuşku süzdü ve nihayet sordu: «Bana âşık mısınız?» Bunu garanti edemiyecğim, ama en azından onu istediğimi ve birlikte olmaktan zevk aldığımı, ayrıca münasebetimizi sınırlamak için bir sebep de görmediğim söyledim. Gene aynı sözleri tekrarlattı: «Bu iğrenç bir şey. Benden bu şartlar altında birisini baştan çıkartmamı nasıl beklileyebilirsiniz? Dayanamıyacak olursanız. Her neyse. Bu hususu düşünmeyelim.» dedi ve heykel atelyesine döndü.

BENİ ÇOK KARŞIK BULUYOR

Biri kaç gün sonra, aynı soruyu değişik şekilde, gene sordum. Önceden söz veremiyecğim, fakat denemeye devam ettiği takdirde sonucu görebileceğini söyledim. Bu onu sınırlendirdi. «Genç olmanıza rağmen, bu konuda tecrübeli olduğunuz kanısındayım» dedi. Başka bir şey yapamıyacağımı açıkladım. «Benim için çok karışık» dedi ve bir süre için gene sessizliğe büründü.

BENİ YATAK ODASINA ÇEKTI

Aşağı yukarı bir hafta sonra tekrar ziyaretine gittim. Beni alışılmış tekniği ile yatak odasına çekmeyi başardı. Yatağın yanındaki iskenlerin üzerinde duran bir kitabı eline aldı ve «Marquis de Sade'yi okudunuz mu?» diye sordu. Okumadığımı söyledim. «Aaah.. Sizi şaşırıyorum değil mi?» diye bağırdı. Kendinden gurur duyar görünüyordu. Başımı sallayarak, okumamış olsam bile Sade'ye karşı olmadığımı, nitekim Choderlos de Laclos ile Restif de la Bretonne'ü okumuş olduğumu söyledim. Sade'nin ilgilendiği şeyi kabul ediyordum, fakat ben onusuz da yaşayabiliyordum. O ise yaşayamazdı. Yani cullatlar ve kurbanlar meselesi ile ilgilenebiliyordum. Ayrıca, bu rollerden birinin bana uyacağına da sanmıyordum.

«Hayır. Hayır.. Bunu kasdetmedim» diye bağırdı, «Sadece, bunun sizi şaşırıp şaşırılmıyacağımı merak ettim.» Biraz hayal kırıklığına uğramış görünüyordu. «Siz bir Fransızdan çok İngilizsiniz.» İngiliz tipi bir ihtiyatınız var» dedi.

ARTIK TEREDDÜT EDİYORDU

Bu olay üzerine, propagandasını yapmaktan vazgeçti. İlk yaklaşma teşebbüslerini teşvik etmediğim halde, gene eskisi gibi dosttu. Fakat her uğrayışında, yeni teşebbüsler için gözle görülür derecede tereddüt ediyordu.

Haziran sonuna doğru bir sabah, bana «Orman»ın nişini göstermek istediğini söyledi. Bu deyim ile Fransızca, damların birbirleriyle bitirdiği kırışık yukarıdan ba-

Françoise Gilot'un Picasso tarafından yapılmış taş baskısı bir resmi.

kış kasedilirdi. Resim atelyesinin yanındaki koridordan geçerek yukarı bölüme çıktık. Duvarın köşesindeki bir merdiven ile, aşağı yukarı bir metre kadar yukarıda, başımızın üstünde bulunan bir kapıya çıkılıyor du. Kıbarca eğilerek: «Siz önden çıkın. Lütfen» dedi. Bunun bazı sakıncaları vardı benim için ama söylemekten utandım ve ses çıkartmadan merdiveni çıkmaya başladım. O da beni takip etti.. Yukarıdaki kapıyı açtığımda, 3,5x6 metre genişliğinde bir odaya girdim. Kapının karşısında, yere kadar inen açık bir pencere vardı. Yanına yaklaşarak, dışarıdaki çiylerin dam ve bacaların meydana gelmiş kübüz örnekleri ile karıştırdım. Arkada duran picasso kolumu belime doladı ve «Siz sıkı sıkı tutacağım. Aşağıya düşmez ve evime kötü bir şöhrat sürmeniz hiç hoşuma gitmez» diye fısıldadı.

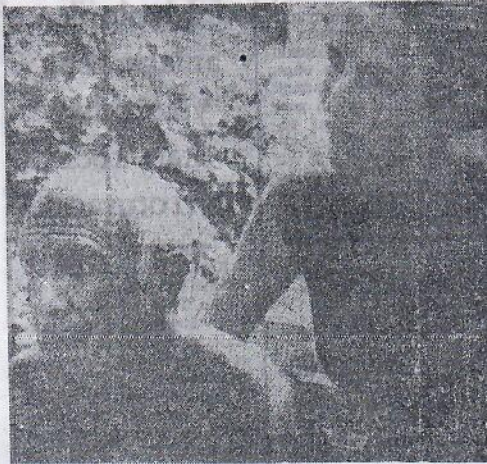
PARİS'İN DAMLARI GÜZELDİR

«Paris'in damları güzeldir İnsan bunlardan resimler yapabilir» derken, ben dışarıyı seyreteceğim devan ediyordum hâlâ. Karşımızda, biraz sağda, boş gibi görünen bir bina restore edilmişti. Dış duvarlarının birine bir teçi badana ile, aşağı yukarı iki metre büyüklüğünde, barok süsleri ile bir erkek organı çizmişti. Picasso,

güçün gri - mavi fonu önündeki güzel, eski damlar hakkında konuşmak üzere önüme geçti. Ellerini havaya kaldırdı ve yavaşça göğüslerini avuçlarına aldı. Hareketsiz kaldım, nihayet bana suçlu gibi görünen bir sesle: «Dışarıdaki duvarın üstündeki badana resim hakkında ne düşünüyorsunuz..? Ne ifade etmeli..? » diye sordu. Hazırlıksız görünmeyi tercih ettim ve bilmediğimi, bana hiç bir şey ifade eder gözükmeyişini söyledim. Ellerini göğüslerinden birden değil, dikkatlice geri çekti. Sanki göğüslerim, şekli ve rengi hoşuna giden iki şeftali idi ve o onları eline alıp onun olduklarını görmüş fakat birden, yemek zamanının daha gelmediğini hatırlamıştı.

YÜZÜ KIZARMIS VE MEMNUNDU

Geri çekilince, dönerek yüzünü baktım. Yüzü kızarmıştı ve memnun görünüyordu. Kendimi geri çekerek veya uysal davranarak zavif taraftı göstermemenden İleri geldiğini anlamamda bu memnuniyetini... Yavaşça botumdan merdivenleri inme yardım etti. O da inince resim atelyesine giderek dostlarına katıldık. Herkes bizim ayrıldığımızı ve sonra yeniden geldiğimizi dikkat edemiycek derecede kendi havasıydıydı.

Picasso ve Françoise Gilot bir arada